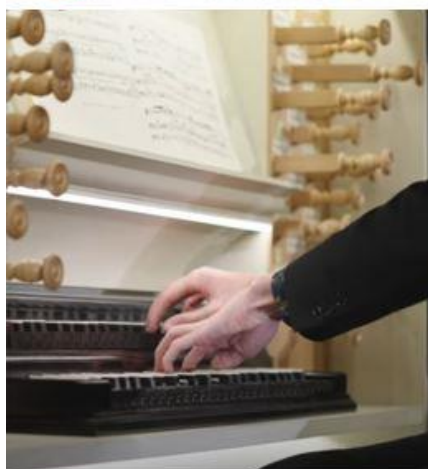

Muziek en Lyriek

Orgelouverture: Yarno Missiaen (Veurne/Gent)
St.-Martinuskerk Oekene - 9 augustus 2025 17:00 u.

1. Toccata in d – Domenico Zipoli (1688-1726)

Zipoli studeerde in Napels bij Alessandro Scarlatti, in Bologna en ten slotte in Rome bij oudgediende Bernardo Pasquini. In 1715 werd hij organist van de jezuïetenkerk in Rome. Het jaar daarop, ingetreden bij die orde, publiceerde hij de *Sonate d'intavolatura (per Organo e Cimbalo)*, een verzameling klavierstukken waaraan hij zijn faam heeft te danken. In 1717 zeilde hij met 53 toekomstige jezuiët-missionarissen naar Argentinië. Na studies filosofie en theologie was hij klaar om te worden gewijd, maar er was daarvoor geen bisschop beschikbaar. In die tijd stierf hij ten gevolge van tuberculose.

Werk van hem maakte opgang in Zuid-Amerika. Zijn charmante en sprankelende muziek werden in Londen en Parijs opnieuw uitgegeven. Zipoli bewoog zich vrij tussen de verschillende toonaarden, kiende de modulaties nauwkeurig uit, gebruikte bijna nooit imitaties bij zijn melodieën, stelde bondigheid voorop en verkoos de Italiaanse melos boven contrapuntische lijnen.

2. Toccata in d, FbWV 105 – Johann Jacob Froberger (1616-1667)

De Duitser Froberger is een eminente vertegenwoordiger van de klaviermuziek uit het midden van de 17de eeuw. Als leerling van Frescobaldi, hoforganist in Wenen en gedreven reiziger en uitvoerder smeedde hij een herkenbaar en persoonlijk idioom bestaande uit de stijlkenmerken van de Italiaanse, Franse en Duitse klaviermuziek.

3. Keuze van 4 werken uit Flötenuhrstücke – Joseph Haydn

Flötenuhr is een mechanisch instrument dat gebruikmaakt van orgelpijpen die geactiveerd worden door van pinnetjes voorziene cilinders. Met een doorgaans kort muziekje zorgden die speelklokken om het uur voor een deuntje. Naast Haydn schreven Mozart, Beethoven, C.P.E. Bach en andere laat 18de en vroeg 19de-eeuwse componisten voor deze muzikale klok. In Wenen en Berlijn vinden we exemplaren als staand meubel of als wandklok terug. Welstellende, cultureel hoogstaande middens vonden het aangewezen om in hun woningen het tijdverloop te 'beklinken'. In opdracht van pater Primitiv Niemecz maakte de met hem bevriende Haydn na 1782 al vier dergelijke stukken. De *Grove*-encyclopedie vermeldt van Haydn een vijftiental werken voor 'flute-clock', allemaal ontstaan in de jaren '90 van 18de eeuw.

4. All'elevazione in F – D. Zipoli

In de preconciliaire katholieke tijd celebreerde de priester met de rug naar de gelovogen prevelend het tafelgebed met daarin de consecratie als hoogtepunt. Brood en wijn worden daarbij in de hoogte geheven. De organisten uit de katholieke contreien (Italië, Frankrijk etc.) voorzagen daarbij een 'élévation', meestal een heel verstillde, vaak mystiek aandoende compositie. Een *elevazione* verwijst dus, net als *offertoire*, *communion* en *sortie* naar een van de vaste onderdelen van de mis.

5. Improvvisazione spietata – Yarno Missiaen (°2005)

Op het vorige concert kwam improvisatie uit de toverende handen van Paul Dinneweth al drie keer aan bod. Dit spelen zonder vast te volgen notenbeeld zou vast onderdeel van het muziekonderwijs moeten zijn, maar wordt vaak een beetje argwanend bekeken.

Van Immerseel in het recent uitgekomen boek *Pianogeheimen* van Marcel Baudet: "Ik geef regelmatig cursussen voor klavecinisten waarbij geen noot van het blad gespeeld wordt. Alles gebeurt vanuit de improvisatie. Ik kan me het musiceren niet voorstellen zónder improvisatie. (...) Veel kinderen hebben de drang om te spelen, om te improviseren, maar binnen het onderwijssysteem wordt dat er binnen drie maanden uit geklopt."

Gaat het er *spietato* (meedogenloos, wreed) aan toe bij Yarno? We zijn benieuwd.

6 All'elevazione in C – D. Zipoli

7. Keuze van 4 werken uit Flötenuhrstücke – Joseph Haydn

8. Toccata in a, FbWV 101 – J.J. Froberger (1616-1667)

9. Al post comunio in F – D. Zipoli